

jańskiego KUL, noszące charakterystyczny tytuł *Personalizm, czyli drogi odkrywania tajemnicy osoby*. Autor podkreśla w nim, że publikacja ks. prof. Kowalczyka „należącego do najwybitniejszych myślicieli współczesnych”, trzynasta w „Kolekcji Katedry Personalizmu Chrześcijańskiego”, jest dziełem niezwykle ważnym dla dziedzictwa myśli personalistycznej w Polsce.

Podsumowując, należy z satysfakcją powiedzieć, że prezentowana praca ks. prof. Kowalczyka *Personalizm – podstawy, idee, konsekwencje* zasługuje na słowa szczególnego uznania. Centralnym wątkiem refleksji autora jest wprawdzie filozoficzna antropologia, lecz zostały w niej również uwzględnione inne aspekty personalizmu: semantyczne, ontologiczne, aksjologiczne, dynamiczno-pragmatyczne i społeczne.

Powyższa publikacja pod względem treściowym i formalnym jest przykładem rzetelnej, solidnej pracy naukowej (jak zresztą wszystkie prace autora). Jest również świadectwem kompetencji i ogromnej erudycji autora. Z pewnością będzie ona przydatna, zwłaszcza wykładowcom antropologii filozoficznej oraz studentom. Można także powiedzieć, że wszystkim czytelnikom zainteresowanym współczesną filozofią człowieka, a szczególnie myślą personalistyczną.

Ks. Zdzisław Pawlak

Ks. Janusz Szulist, *Człowiek jest drogą Kościoła (RH 14). Wprowadzenie do katolickiej nauki społecznej*, Wydawnictwo Bernardinum, Pelplin 2010, ss. 166.

Książkę dr hab. Janusz Szulist opublikował w Wydawnictwie Bernardinum książkę pt. *Człowiek jest drogą Kościoła (RH 14). Wprowadzenie do katolickiej nauki społecznej*. Autor pracy dostarcza czytelnikowi szerokiej gamy tematów z zakresu katolickiej nauki społecznej, które zostały przedstawione w pewnym zarysie. Taka jest bowiem formuła publikacji, która jest określana jako „wprowadzenie” do jakiejś dziedziny. Taki charakter ma właśnie książka ks. Janusza Szulista.

Formuła publikacji i tematyka w niej poruszana wpisują się dobrze w (pewną) tradycję wydawnictwa w Pelplinie. W 1993 roku opublikował tam swoje *ABC katolickiej nauki społecznej* ks. prof. Władysław Piwowarski – jeden z filarów tej nauki w Polsce. *Wprowadzenie do katolickiej nauki społecznej* opracowane przez ks. Janusza Szulista kontynuuje tę tradycję.

Autor publikacji jest kapłanem diecezji pelplińskiej. Po święceniach pracował trzy lata jako wikariusz w parafii katedralnej w Pelplinie. W 2002 roku Ksiądz Biskup Diecezjalny skierował go na studia specjalistyczne z zakresu nauki społecznej Kościoła na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu w Innsbrucku, które ukończył, otrzymując tytuł doktora teologii. Podczas pobytu w Austrii pracował jako kapelan w szpitalach w Hochzirl i w Innsbrucku, w domach starców: Hoetting i Hofgarten oraz jako diecezjalny referent duszpasterstwa obcojęzycznego w diecezji Innsbruck. W 2006 roku zostały mu powierzone zajęcia z nauki społecznej Kościoła w Wyższym Seminarium Duchownym w Pelplinie, które obecnie obejmują: wykład i ćwiczenia dla IV roku kleryków oraz seminarium naukowe. W 2008 roku rozpoczął studia doktoranckie w Instytucie Socjologii UKSW w Warszawie. W dnia 1 października 2009 roku został zatrudniony jako adiunkt na Wydziale Teologicznym UMK w Toruniu, w Zakładzie Teologii Moralnej i Katolickiej Nauki Społecznej. Recenzowana publikacja wpisuje się więc dobrze w działalność naukową i duszpasterską autora. Praca w instytucjach socjalnych oraz działalność naukowo-dydaktyczna w zakresie katolickiej nauki społecznej w seminarium w Pelplinie, jak i na Wydziale Teologicznym UMK współgra w tematyką poruszaną w publikacji.

Recenzowana książka zawiera sześć rozdziałów. W części wstępnej autor przedstawia definicję oraz metodę katolickiej nauki społecznej. Następnie prezentuje zarys historii nauki społecznej Kościoła. Zasadniczą część publikacji stanowią rozdziały prezentujące zagadnienie relacji osoby do społeczeństwa, w tym: charakterystykę osoby pojmowanej jako fundament życia społecznego, jej godność oraz prawa człowieka. Następnie ukazuje genezę społeczności oraz zasady życia społecznego: sprawiedliwość, solidarność, pomocniczość oraz dobro wspólne. W części pracy poświęconej życiu gospodarczemu zostały zaprezentowane takie zagadnienia, jak: człowiek jako istota pracująca, praca, prawa ludzi pracy oraz własność. W rozdziale na temat polityki zostały podjęte następujące zagadnienia: chrześcijańska koncepcja państwa, demokracji, jak również obowiązki obywateli wobec państwa. Z rozdziału szóstego dowiadujemy się o instytucjach międzynarodowych, integralnym rozwoju, pokoju i ekologii. Rozdział siódmy jest poświęcony problematyce kultury.

W książce można jednak odnaleźć pewne elementy skłaniające do zadania pytań. Wydaje się, że umieszczenie zagadnień dotyczących nauczania papieży w oddzielnym dziale zatytułowanym: „Nauczanie społeczne papieży” byłoby bardziej fortunne niż umieszczenie go w szerokiej

literaturze wykorzystanej w publikacji. Pewien niedosyt budzi również brak jakiegokolwiek nawiązania do „ABC” ks. Piwowarskiego.

Książkę warto polecić wszystkim studiującym teologię, w tym szczególnie zajmującym się katolicką nauką społeczną, jak też zainteresowanym społecznym wymiarem wiary.

Ks. Wiesław Łużyński

Ks. Tadeusz Lewandowski, *Odnowa kaznodziejstwa polskiego w twórczości homiletów wrocławskich XX wieku. Od teorii wymowy kościelnej do teologii kaznodziejstwa*, Wydawnictwo Naukowe UMK, Toruń 2011, ss. 397.

Recenzowana książka zawiera wszystkie elementy składowe klasycznej rozprawy naukowej, a więc: spis treści, wykaz skrótów, wstęp, cztery rozdziały, zakończenie, bibliografia, streszczenie w języku niemieckim oraz indeks nazwisk cytowanych autorów.

We wstępie książki (liczącym 12 stronic), który odznacza się wszystkimi, wymaganymi metodologicznie elementami, Autor wprowadza czytelnika w problem swej rozprawy, ukazuje jej cel oraz charakteryzuje drogę postępowania – metodę pracy i sytuuje rozprawę w znamionach soborowej odnowy biblijno-liturgicznej, ruchu homiletycznego i katechetycznego oraz stanu badań nad kaznodziejstwem XX wieku. Słusznie zauważa, że do środowiska wrocławskiego w XX wieku, oprócz wielu znanych naukowców z dziedziny filozofii i teologii, należeli także cenieni w kręgach naukowych Polski teoretycy kaznodziejstwa. Najbardziej zasłużonymi dla polskiej homiletyki byli: M. Nassalski (1860–1942), W. Krynicki (1861–1928), W. Mirski (1896–1950) i M. Rzeszewski (1911–1982). Działalność homiletyczna tych autorów, choć częściowo już opracowana, nie została jednak do tej pory zbadana kompleksowo, zwłaszcza w kontekście dokonujących się wówczas przemian w kaznodziejstwie, czyli procesie przechodzenia od teorii wymowy kościelnej do teologii przepowiadania słowa Bożego. I to stanowi główny cel rozprawy naukowej. Po wstępie ks. habilitant przystępuje do omówienia podjętego zagadnienia.

Rozdział pierwszy rozprawy ma charakter wprowadzający i znaczenie fundamentalne. Zawiera on teologiczne podstawy dalszej części